Број 167. У Новом Саду, у петак 27. јула 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, де је Мајетићева штампарија у главној ул. бр. 2.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Фабрика што производи калуђере.

Кад улазимо са жељезнице или лађе у Ср. Карловце, прва кућа је лепа, пространа зграда на кат. Ту су кућу подигли наши манастири пре три четири године. Њих је порезао патријарх Георгије. Манастири су морали подићи ту кућу и морају је издржавати.

Па каква је то кућа? Званично је зову: „Семениште манастирских питомаца“. А кад бисмо хтели да одредимо смер тог „семеништа“, онда бисмо морали рећи: То је фабрика, која треба да производи калуђере

У ту кућу су примали малу децу од 10 година. Од те деце су хтели да произведу — калуђере. Они су имали у „семеништу“ храну, одело, све А ишли су у гимназију. Осим тога су их учили црквеном пјенију и још неким предметима, који ће требати за калуђере. На тај начин је хтео патријарх Георгије да произведе мн го калуђера, који ће једном као шашке да попадају на наше манастире а с друге стране хтео је да произведе о бразованије калуђере. Х ео је да произведе гомилу младића, који су се спремали за калуђере, па да им се не могу затворити манастирска врата. Некад је било по нашим манастирима по 20, по 30 и више калуђера Сад их има по троје, четворо и петоро

Како је данас, могли би манастири да имају чиста прихода и тај би чист приход требало употребити већином на школе и народну просвету До сада је било слабо чиста прихода. Показало се, да и два три калуђера могу да поједу приход од неколико хиљада јутара земље.

Но иде ново време Народ српски је љуто невољан с таквимстањем, и нарочито је кренула српска народна радикална странка, да то питање уреди, те да се не може харчити народно благо

У таквом времену измислио је патријарх Георгије начин, како да осујети то. Измислио је да направи фабрику, која ће да производи сваке године читаву гомилу калуђера Зато је наредио манастирима да подигну „Семениште манастирских питомаца.“

Овде наилазимо на врло чудан окушај. Хоће да производе калуђере, као што се производи сир или стакло. Калуђерска наука је врло чудновата наука. Није то као занат, кад дадеш дете за шегрта

Калуђерски чин нема никаква посла са малом безазленом децом. Шта зна дете од 10 година шта је калуђер. Чега он треба да се одрече. На шта да положи најтежу заклетву? Дете може схватити кад оде на занат да ће правити чизме или шити хаљине или зидати куће. И може схватити у чему је све то. Али у чему је калуђерство, то мало дете не може хватити.

И ту малу, безазлену децу одређују на калуђерски чин Хоће да саграде од њих калуђере, да их изуче томе, као што се изучава столарски занат. Али то није исто По правилима црквеним треба калуђер да има воље, преданости, осећаја душе за свој чин. Може неко шити или ковати и без воље али душевни се послови не могу радити без воље.

Патријарх Георгије подигао је бог словску касарну, богословски семинар Подигао га је по примеру римских папа и владика. Они у тим заводима касарнама, вас питају богослове. Оделе их од породице и од народа Оделе их да би их отуђили од народа и да би били готови сваког часа борити се против тог народа а бајаги у интересу цркве Но жалосна је то црква, која не уме да доведе свој рад у склад са интересима народа.

Дакле оно што је у римској цркви, то је пресадио патријарх Бранковић у нашу српску народну цркву Пресадио је богословску касарну и фабрику, што производи калуђере.

О богословској касарни смо писали чешће. Што се тиче ове фабрике за грађење калуђера, она је — на прагу банкротства. Патријарх Георгије примио је прве године 20 невине деце, у цели, да направи од њих калуђере.

За ове три године бегали су и напуштали су завод многи, а на њихово место су примани други. Па иако тамо имају деца и стан и храну и све што им треба, она не могу да издрже и не иду тамо радо. Истинита је наша српска пословица, да Бог чува невину децу. Сад има у фабрици за производњење калуђера само 8 ђака Патријарх Георгије доживео је, да увиди, како се не може код нас све и како је његов рад био — наопаки

И кад није могао патријарх Георгије да улије живота у своје мезимче неће ни други. „Семениште манастирских питомаца“ оставио нам је патријарх Георгије на издисају Оно га не може дуго преживети.

Осам ђака и т лика зграда у којој има места за 50 На тих 8 ђака има управитељ и економ. Сваки има послугу Затим има кувар, паракуварица и осим тога прљаља Колико ђака толико особља Шта кошта то? Док би дошли до једног калуђера прав искушеник који је свршио само 4 разреда гимназије, стало би то многих хиљада А наше толике школе издишу. Ми мислимо да се не може дозволити, да се бацају манастирски приходи на тај начин

Створимо реда у тим манастирима. Уредимо их према духу времена и онда ће бити честитих калуђера и да не трошите на свакога унапред толике силне новце, и то на децу, која и не знају шта је калуђерство.

У „манастирску школу“ примају се сирота деца. Кад то дете увиди да није за њега, те или побегне, или га истерају, или напусти завод, он нема чим да продужи науке. А остало му је у глави господство Он не иде на занат, већ иде некуд да преписује, и доцније ће проклињати онај час, кад је ступио у фабрику што произ-

ПОЛИСТАК.

ЈЕДНА НЕОБИЧНА ОПКЛАДА

— Истинит догађај. —

Кад у данашње време иде човек по Сегедину, а он не може да верује, да је на том месту некад био рит и да је дубоко испод садашњег асфалта и калдрме расла сита и рогоз, где се кола заваљивала и марва у блату скапавала.

Онај простор међу мађистратом и негдашњим градом, па жигна пијаца и оно празно место око мале капеле, где су сад назидане огромне палате и подигнути дивни паркови, нису били све до седамдесетих година каменом постављени. На тим је местима у свако доба године било блата и ђубрета а по њима се утркивали пацови и жабе крекетале.

То су главнија и виђенија места у средини Сегедина, а како је било по градским четвртима, то не треба ни спомињати.

Кад је 1879. год. потопљен Сегедин, онда је рекао један Србин Банаћанин: »Чудо! сав је Сегедин потопљен, само је српска варош остала на сухо.«

Истина је.

Само онај мали комад земље између српске цркве, школске улице и дрвенога моста, који је некад ако не искључиво али већим делом доиста српски био, остао је поштеђен од воде, јер је то највиша земља у целом Сегедину. А она кратка и узана улица, што с јужне стране дели српску цркву од римске плебаније и води на Тису и којом се долазило до српске цркве, истина остала је тада на сухо, али ни она није била каменисана, те кад је с јесени настало кишовито време, онда је у њој владала права пропаст, не само за теретна кола, него и за саме пешаке.

Тако је било пре поплаве. А сад молим читаоце, да представе себи, како је та улица могла изгледати на четрдесет година раније, кад у њој није било ни чврсте стазе поред кућа, него тек овде онде пружена по која трухла и излупана даска, која је на сваком кораку тонула у блато.

У почетку јануара 1838. године било је необично благо и топло време, као у средлета. Четвртог пак јануара замути се небо и наоблачи, те удари киша, права јесења киша, ситна па честа. Падала је целу ноћ, падала је и други дан без престанка.

Тај дан био је Крстовдан уочи Богојављења.

Павле Стаматовић, тада српски парох у Сегедину, пошто је очитао царске часове и литургију и осветио воду, упутио се преко порте у свој стан. Киша је једнако падала а Стаматовић је био брижан и суморан. Сутра је Богојављење, а стари је обичај собом доносио, да тог дана свечано изиђе с литијом на Тису и да освети воду. А како ће сад доћи до Тисе по овом времену и по овом блату!

У оно време било је у Сегедину више, много више Срба него што их данас имаде. Тада су Срби јако утецали на остале своје суграђане, јер су бивали бирани за градске начеонике, велике бележнике, сенаторе, капетане и т. д., а да и не спомињемо, да је обртност и индустрија такорећи у српским рукама стајала. С једне стране, дакле, положај и углед ових Срба, с друге стране пак православна вера својим лепим обичајима и установама јако је привлачила пажњу сегединских иновераца, те су често долазили у српску цркву, а нарочито би јатомице поврвели да виде богојављенско освећење воде на Тиси.

А како ће сад доћи?

Кад је Стаматовић кући дошао, узео је календар у руке и читао на глас:

»Јануариј, последња четврт будет седмаго в један час четрдесет и три минута пре полдне; всеј четврти погода зјело зимна настајет.«

— Дакле, ова дерна киша, — викну Стаматовић очајно: — престаће тек кад наступи друга четврт, а то ће рећи, кад прође Богојављење!

Љутито баци календар од себе пође неколико пута преко собе, за тим стаде, замисли се и најпосле промрмља кроз зубе:

— Јест, тако пише у календару. Али је питање, да ли календар увек погађа?...

Стаматовић је био у великом пријатељству с римокатоличким протом Кремингером, па ако је напољу и падала киша, он узе шешир и оде к њему.

Прота као да се надао Стаматовићу. Чим га опази, ђипи с места и још с врата повиче му:

— Reverendissime! шта велите на ово време? То је грозно. Од сутрашњег вашег

води калуђере, а проклињаће и оне, који су створили такву установу.

Оним новцем и трошковима могла се створити — економска школа или друга која корисна установа.

Ми се надамо, да ће наше авономне власти скренути своју пажњу на ову ствар.

О школи.

Пише *Ђорђе Петровић*, учитељ новосадски.

II

У првом мом чланку изнео сам неке ствари за доказ да се у нашем школству мора поћи другим правцем, да је данашње стање несношљиво и убитачно. Хоћу сада да проговорим неколико речи о односају школе према родитељском дому. Школа односно учитељ и родитељи треба да стоје у најтешњој вези и то стога, што између ова два фактора мора постојати хармонија, чест и сталан додир јер ће се васпитање и настава у школи само на тај начин довести у природан колосек. Лечник не само да лечи свога болесника, него је у најтешњој вези са околицом његовом, правозаступник не води само парницу, него прима обавештаја од своје странке и т. д., па онда зашто да није учитељ у тесној вези са родитељима својих васпитаника? Од њих ће најбоље дознати добре и рђаве стране детета, обавестиће се од њих шта спречава природан развитак детињег ума и душе му, а учитељ ће пак давати родитељима савете и упутства како да се поправи што је за поправити и отклони што стоји на путу успешном раду. Па кад увиђамо да је потребно да родитељи и учитељ треба да стоје у тесној вези и што чешћем додиру, онда је сасвим природно да учитељ треба да доврши оно што је започео наиме, да прими на себе сав задатак у школи, да пође са дететом из првог разреда па са њиме сврши све разреде основне школе, да буде детету сталан учитељ и васпитач догод оно не сврши целу основну школу, да му буде целину наставе и васпитања, а не то да врше њих 4—5 учитеља. Ово је тако један важан услов за успешан рад у школи, да то свако мора увидети.

Многи ће казати: Када ти толико заговараш у овој ствари, хајд' кажи нам како ћеш тај чест додир извести. Врло проста ствар. Опште је познато, да надзорници треба да обилазе школе и тиме надзиравају рад и постигнут успех учитељев, па су сасвим излишни завршни годишњи испити јер тамо се за један сат са 6—7 предмета онако летимице пређе нешто, деца мало говоре, декламују и певају и сада је свршено за кратко време оно, у чега је учитељ са ученицима уложио силан труд целе године; и то да се покаже за сат два?! Укинимо годишње испите а уведимо нешто, што ће од веће користи бити Наиме од петог месеца школске године сваког првог дана у месецу рецимо цело по подне нека је дозвољен улазак у школу дечијих родитеља, па нека се овде одржи испитивање деце Ту би родитељи 5—6 пута у години уверили се како им деца напредују, упознали се са учитељем и тиме би био ударен темељ сталном познанству и додиру, чиме би се постигла горенаведена сврха. Ја сам уверен да би овај додир био од велике користи по школу и успех њен, а тиме би се пошло једним кораком напред.

Четир до пет година дана би учитељ, ученик и родитељи били у тесној вези, добро би се упознали, родитељи би поклонили учитељу више поверења, саветовали би се са њиме и извршивали његова упутства. Учитељ би упознао свестрано свога васпитаника као отац своје дете, наступила би између њих искреност, поверљивост и оданост а то су најважнији услови за успешан рад у школи.

Овде хоћу да се дотакнем још једног важног начела, које би требало да освоји наше школске факторе. Наиме сви ми примећујемо у школи да млађи нараштај кржљави, да се у њему налазе разне заразне болести па ипак на жалост слабо видите да се са здравственог гледишта што ради У школу се уписују деца без лечничког прегледа, ником ни не пада на ум да посмотри здравље деце која долазе у школу. Уместо да постоји наредба да не би смео учитељ примити ни једно дете у школу, које није прегледано од лечника, па ако је које дете заражено каквом болешћу или је слабо развијено да лечник забрани детету похађање школе, није тако, него деца се сва без разлике упишу у школу, па тек када прође 2—3 месеца наиђе лечник у школу а дотле могу сва деца да се заразе од какве болести Онда није школа крива ако дође до жалосних последица.

Си ми добро знамо, а лечници би нам најбоље знали причати, како се код нас слабо пази на дечије здравље, дочим од родитеља зависи хоће ли њихова деца бити здрава, лепа, мудра и добра, хоће ли она бити цвет човечанства или клица његове пропасти, јер човек одгаја себи онакво потомство, какво он сам заслужи Али то многи родитељи не знају, није их на то нико упозорио, па када им деца њиховом кривицом умиру, а они се теше речима „од Бога је“. Школа треба у колико год могуће само здраву децу која су природно и с разумом васпитана, а никако болешљиву, покварену и рђаво васпитану, јер са таковом децом ће учитељ оно постићи што баштован са трулим воћкама. А школа стога треба здраву децу са добрим васпитањем, да — када напусте школу — са својим разумом и васпитањем буду способни да ступе у велику борбу за свој опстанак и будућност, а то све зависи од родитељског дома, јер он даје темељ ономе, нашто учитељ има да зида. Ово не знају многи родитељи, јер им нико не доказује, само би их учитељ могао на то упозорити и изнети им важност овог питања а то ће учитељ само тако моћи да постигне, ако је у сталној вези са родитељима својих ученика.

Овде сам хтео да докажем колико је важно ово питање, што би ваљало свако да прими к срцу, коме искрено лежи на срцу бољитак и будућност нашег народа, а то тим пре да се узме у обзир, што нам је врло добро познато, да се на све друго мисли, само не на здрав развитак нашег подмлатка

У трећем чланку изнећу нешто о васпитању деце.

Нови Сад, 27. јула.

Таман су — обавештени. Др Полит се гради, као да је врло добро обавештен. Но обично избаци понешто у „Бранику“, због чега се после људи згледају. Тако и сада.

„Браник“ је донео вест, како је бан Ракоцаји нашао ипак подбана. А подбан ће бити председник стола седморице Спевец. Председник стола седморице Спевец умр'о је пре 4 године и од онда је то место и непопуњено. Има још живих Спевеца, али је одавна умро Спевец председник стола седморице, кога „Браник“ хоће да постави за подбана. — Види се, каквим вестима кљука „Браник“ своје читаоце.

Политички преглед.

Немири у Мароку. У Мароку положај постаје све опаснији. Бомбардовање Казабланке, којом је приликом погинуло и рањено око 600 урођеника, још је већма узрујало арапска племена Знаци узбуне опажају се и у Ларасу, Рабату и у другим местима. У Фесу и Маракесу Европејцима прети опасност, положај им је врло критичан. Арапи су управо огорчени, што је бомбардована Казабланка и опасност је да ће букнути општи устанак против Европејаца. Ради тога сви конзулати траже војничку посаду, која би их заштитила од урођеничких нападаја. Француско посланство известило је власти у Тангеру, да ће се

освећења воде на Тиси нема ни разговора. Ај ај, мој љубазни брате, — продужаваше прота шалећи се — признајте бар сада, да вас Бог не воли, кад ето не можете да га умолите.

Стаматовићу није много требало. И онако је био киван на кишу, а сад га протине заједљиве речи још већма озлоједише.

Quisque pro se, Cicero pro culina sua, — одврати му Стаматовић оборо, па настави: — знам на шта циљате, али вам и опет кажем, да је православна вера ипак лепша од ваше, и ја нећу престати на свој начин Бога молити, шта ме најпосле услиши; јер се вером свашта постизава, вером се и камење може с места поместити, вером се и природни закони побеђују...

— Доста, доста, драги мој пријатељу, — рече прота грлећи Стаматовића — седите овамо да се мало озбиљно разговоримо, а да ћете ви сутра ићи на Тису и тамо воду светити, о томе је штета и говорити.

Верски осећај родољубивога Стаматовића беше повређен овим протиним речма. Толико се био огорчио на кишу, да га је хладнокрвност сасвим оставила, те није схватио, није разумео невину шалу свога најбољег пријатеља. Он седе на понуђено му место, али одмах и устаде, па потресеним гласом рече:

— Киша истина непрестано пада, нити има изгледа да ће скоро престати, па ипак, ево моје руке у опкладу, да ћу сутра ако Бог да по сухоме ићи на Тису и да ћу много свечаније него до сада осветити воду.

Тек сад је прота спазио, да је својом невином шалом изазвао Стаматовића. Хтео се извући из незгоднога положаја, али на брзу руку није могао наћи излаза. Најпосле рече:

— Зар ви, драги мој Стаматовићу, не знате за шалу? Опростите ми, ја нисам мислио увредити вас.

Стаматовић је био ван себе од раздражености, нити је чуо, нити је разумео протину извину, јер је непрестано држао пружену руку а право у очи му гледао. Но ни проти није много требало, не хте се кукавицом показати, него прихвати пружену руку и кратко рече:

— Драги брате, примам опкладу. Уједно част ми је искрено вам пожелети да је ви добијете.

За тим се прота маши у џеп, извади нешто из њега и овако продужи:

— У овом завоју имаде три стотине форината у сребру, које сам ове године намењо сиротој школској деци. Хоће ли сирота деца ове године добити двапут толико, или неће ништа добити, то, драги мој Стаматовићу, од вас зависи а стоји у Божјој руци.

Сад је опет Стаматовић видео, да је у својој наглости далеко забраздио. Ствар је узела по све озбиљан вид, али се натраг не може.

Мало за тим опрости се Стаматовић од проте и оде кући.

Ко мисли да је Стаматовић само за то отишао тако брзо од проте, да се у прса грува и да због непромишљене опкладе у кукању тражи олакшања, тај се вара.

— Јово синко, — говорио је свом црквењаку чим је кући дошао — ја сам се предомислио. Нећеш звонити на јутрење у пет, него већ у три сахата, јер ћемо јутрење веома на свечан начин обавити. Одмах извести о томе учитеља и гимназисте појаче, а јави и туторима Сремцу и Чаргозу.

— Разумео сам, — рече Јова и већ коракну да пође, а Стаматовић:

— Стани! — вели — то није све. Позваћеш на јутрење редом ову господу: Стевана Петровића великог бележника и Васу Веселиновића вице бележника, Васу Стојшића вицекапетана, Михаила Савића и Георгија Бирвалског сенаторе, Јована Радишића адвоката и Гаврила Лаушевића полицајног комесара и остале од главнијих, које тја ја поименце не спомињем, али ти их већ знаш, н. пр. Фотију, браћу Лефтере Васу и Мишу и друге.

— Идем одмах.

— Стој још мало. Позваћеш редом све трговце, и носи им од мене поруку, да сутрашња свечаност у многоме зависи од њихова присуства. Позови дакле Жеравицу, Крестића, Јаникијевића, Ракића, Стефановића, Божића, Брановачког, Љубишића, Лотића, Табаковића, Црњанског, Теодоровића, Илића, Гајиновића и проче којих се опоменеш.

— Хоћу одмах.

— Да. Па немој, Јово синко заборавити да ујутру одмах пустиш у цркву салашане, чим дођу, јер је на пољу злочесто време, а поручили су ми да ће доћи Мијатови, Јаћатови, Влашићи, Мајунови, а можда још који.

искрцати француски војници, да заштите конзулате и Европејце, чим опазе и најмањи траг узбуне Француска и Шпањолска су потпуно споразумне у погледу акције у Мароку Француски убојни бродови сваки час се очекују у марокан ким лукама.

Обезоружање. Већ пре састанка међународне конференције у Хагу, писало се, да Енглеска намерава да поднесе предлог у ствари разоружања Глас о томе изазвао је приличну узрујаност међу великим силама и намеру Енглеске разно су тумачили. Већина је била мишљења, да је тај предлог Енглеске наперен против Немачке и немачки државници су први изјавили, да тај предлог неће примити, па чак неће ни ићи на конференцију, ако се тај предлог изнесе. После дугих преговора најзад се сложише, да остане и купус цео и коза сита Предлог, што ће га Енглеска поднети у ствари разоружања, гласиће овако: „Конференција се ставља на оно становиште, које је већ заузела конференција од 1899 год. Узимајући у обзир, да су војни терети од то доба порасли скоро у свакој држави, конференција сматра ту ствар прешнијом но игда и изјављује, да би владе требале поново да отпочну проучавати то питање“. — Тај ће предлог, разуме се, бити и усвојен, но од њега неће никога глава заболети и остаће све, као што је било и до сада

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. августа отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 70 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем јула истиче претплата, да изволе исту за време, за месец август обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Сукоб у Лугама код Берана.

Никшићска „Народна Мисао“ пише: „У сриједу, 4. ов. мј. пошли су заптије са јузбашом у Луге; ту поручили за Акса Љубудовића да им дође и донесе царску мирију. К д овај дође, каже да је мирију већ дао и да је неће и другом скупљати; нашто му јузбаша Рушо одговори: Море влаше, лани је била ваша година, али ова је бели наша: паре овамо! Ријеч по ријеч, па Аксо скреса пиштољем у Руша, а овај мартинком у њ те оба падоше мртви А остала војска, којој и низам прискочи у помоћ, навале на Лужане и отвори се прави бој У Лугама и није било војника, јер су сви тај дан били на поваљање Петру Цемовићу, сину Панта Цемовића — а у селу били су само старци и нејач. Послије крвава боја Луге су готово сатрвене; 6 мушких и једна женска убијени су, а много људи, жена и дјеца рањено. Рана је допро и храбри учитељ Зарија Јоксимовић, од чувене фамилије Јоксимовића. Колико је безобзирно и дивљачно било нападање војске, најбоље свједочи то, што је убијено преко 20 коња и говеди. Звјерски овај напад, ничим не оправдан ни изазван, најбоље доказује колико је у стању и Турска а и европска политика заштитити нашу јадну браћу прекограничаре, који су остављени на милост и немилост као ништан обијесним ћефовима усијаних глава. — Хоће ли се обрнути ко на ова звјерства?

Отселило се у Америку.

Из њујоршке статистике усељеника види се, да је прошле недеље порастао број усељеника у Америку из Угарске Према томе извештају прошле недеље се иселило из Угарске у Америку две хиљаде седам стотина педесет и седам; од њих је 613 Мађара, 1328 Словака, 284 Немца, 360 Хрвата и Срба и 171 Румун.

Овогодишње жетве.

Извештаји о овогодишњој жетви оних земаља, које производе жито у већој количини, гласе: У Русији ће жетва ове године, према стручној оцени, дати приноса на 14.368.100 т. према 13,715.100. т. прошле и 17,198.300 т. претпрошле године. Према томе овогодишња жетва у Русији премаша лањску, али је много слабија од преклањске. Што се тиче Румуније, сви извештаји се слажу у томе, да је квоћа робе врло лепа, али заједно с Бугарском за извоз ће бити мање око 60 од сто према лањском приносу. Дакле овогодишња жетва је далеко слабија. За кукуруз пак потребна је киша, а међутим у последње време у тим крајевима владала је суша. — Из Америке нема никако таквих извештаја, да би се могла што тачније оценити жетва Зна се толико, да је у погдекојим крајевима киша ометала радове, а у погдекојим крајевима опет жале се да је пшеница болесна. Ових дана је стање усева оцењено на 82 8 према 87·1 пре месец дана и према 86 9 у ово доба прошле године. Дакле и тамо ће жетва бити слабија од прошле године. — Код нас пак у Угарској познато је, да је жетва била доста слаба.

Сузбијање маларије помоћу рибе.

Из Сиднеја, Аустралије јављају ову занимљиву вест: Тамошњем шведском конзулу грофу Биргеру Мернеру пошло је за руком да пронађе такву врсту рибе, која се храни заметцима мускита (комараца, мува) Познато је пак да ови највише преносе маларију. Та рибица може да живи и у врло плитској води. Тих риба послато је у Италију ваше хиљада и оне су бачене у оне мочарне крајеве, где маларија највише влада. Образован је један нарочити одбор, којем на челу стоје многи угледни и учени људи и који живо ради на том, да хиљадама тих рибица пренесе у мочарне крајеве Италије. — 15. јунија стигао је у Напуљ брод Клајт, који је донео из Аустралије грдну количину тих рибица; наравно све живе и одмах су разбацане у мочаре. Та риба припада једној врсти малих риба месождера, које живе у мору а у мањој мери у рекама умерених и топлијих крајева. Ту рибу називају у народу плавооком, јер јој је зеница плава. Та је риба врло ситна, најкрупнија од ње није већа од 40—50 милиметара. Мужјак се одликује са особито лепим жутим и црним перајем, које постаје нарочито живахно кад се рибе бију. У мутној води види се посве јасно сребрн сјај тела ове рибице и оставља за собом црну мрко-жуту пругу. Опажено је и то, да мужјаци показују врло лепу бакарну и златну боју, кад им се женка приближи.

Црви зауставили влак.

Како пише „Забајкалски Лист“, у Сибирији недалеко од станице Погрончине одједном почне особни влак све лакше возити, док није најзад стао. Путници су поскакали из вагона и имали су шта видети. Две локомотиве радиле су пуном паром, точкови се окретали, али влак ни с места. Цела пруга била је повривена некаквом зеленом таласастом масом. Напокон су видели, да су то ситни црвићи. Путницима није преостало друго, него чистити пругу. Ти црви покрили су пругу у дужину од пет врста, те је требало пуна три сата, док је влак прошао тај пут.

Брзојави „Застави“

Стигли 27. јула.

Прилике у Хрватској и Славонији.

Загреб. Томашић изјављује да не сматра за потребно да се ствара нова странка, већ да је много потребнији споразум, да би се загладиле несугласице између хрватског и мађарског народа.

Загреб. Фрања Ристер посланик устаје против Супилова чланка. Изјављује да он и његови начелни пријатељи нису противници Мађара и Хрвата, нису пангерманци. Од страних завода нису добили новаца за ширење пангерманства.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 27. јула 1907. године.

Пшеница прве каквоће 20 к. — до 21 к. 80 п.	сва по 100 кила
Пшеница нова 21 к. — п. до 21 к. 60 п.	
Пшеница средња 21 к. — п. до 21 к. 40 пот.	
Пшеница лакша 20 к. 60 п. до 20 к. 80 пот.	
Наполица нова 19 к. — п. до 19 кр. 60 пот.	
Јечам 13 круна — пот. до 13 кр. 20 пот.	
Зоб нова 15 кр. 20 пот. до 15 кр. 40 пот.	
Кукуруз у зрну н. 13 кр. 20 п. до 13 кр. 40 п.	
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до — кр. — п.	
Маст 140 кр. — п. до — кр. — пот.	
Сланина 140 кр. — пот. до — кр. — п.	
Сланина пушена 140 кр. — п. до — кр. —	
Свињи угојени тешки 96 до 98 пот.	кила
Свињи средњи . . . 92 до 94 пот.	
Свињи лаки . . . . 84 до 88 пот.	
Теоци 80—88 по кили.	
Јагњци 16—32 пар	
Овци ——— „	

Стање воде под Новим Садом

8. авг. било је 3 59
9. авг. било је . . . . . 3·47

ПРИПОСЛАНО*).

Овим изјављујемо, да је оно припослано у 165. броју „Заставе“, у којем се напада овдашњи књижар г. Светозар Огњановић, скроз лажно. Нас нити је г. Огњановић нападао, нити је икога вређао, него је међу нама било само шаљива разговора. Што се тиче даљег навода потписаног Арнаутовића и то не стоји, јер г. Огњановић је хтео да плати свој цех, али није могао толико платити, колико је речени кафеџија тражио, јер бар за време нашег бављења тај рачун није толико изнашао

Толико у хатар истине.

У Новом Саду 27. јула (9. августа) 1907.

Коста Нипков
Васа Поповицки.
Стева Јерић.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво ни у ком погледу.

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА
требала би се дневно употребљавати.
1588 72

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА, МАТЕРИЈАЛА
и памука
Максима Станишића
у ВУКОВАРУ
потребује једног солидног помоћника. Ступање одмах. 986 2—3

Киша је сву ноћ падала, кад јаче кад слабије.

У три сахата пред зору забрујн велико звоно на кули сегединске српске цркве, али је Стаматовић већ био на ногама. Још звоно није стало а он почне полуноћницу. Кад звоно стане захори се по сред ноћне тишине песма »С нами Бог разумејте језици«, коју је умилним гласом изводио тадашњи сегедински учитељ и чувени појац Димитрије Поповић, те се чинило, да би гласи ове песме и мртве из гроба могли подићи, а камо ли не разбудити спаваћиву Србадију, што је у свако доба хорна и жељна да чује свог дичног Стаматовића, за то се и стицали гомилом у цркву.

— Изађ Јово пред цркву да видиш какво је време, говорио је Стаматовић црквењаку свршавајући полуноћницу. А кад мало после дође Јова и каже да је киша престала падати али још капљу стрехе, Стаматовић почне јектенија, па за час узвишеним и свечаним гласом пређе на молбан:

— О јеже повељети облаком престати от безгоднаго дождја и мраком развитисја, свјетлости же солнечној возсијати — Господу помолимсја!

— Одјејајсја свјетом јако ризоју, возсијај свјет солнечни на земљи нашој, и изсуши излишњују мокроту јеја — Господу помолимсја!

Пошто се на сваки позив отпојало велико »Господи помилуј«, сва се црква спусти на колена а Стаматовић дирљивим гласом са пуно истинске побожности очита прописану молитву. После тога учитељ и појци отпојаше »Тебе Бога хвалим«.

Оде Јова по други пут да види какво је време на пољу, али брзо сав задухан дотрчи у олтар и рече Стаматовићу:

— Господине! Престала је киша сасвим, али је небо још и сада мутно; окренуо је хладан горњак, чини ми се добићемо снега.

На такав глас Стаматовић удвоји своју ревност. Беше се толико разарагао, да му је глас почео дрхтати и треперити, што је на сваки начин још већма уздизало сјај и углед ове ретке богослужбе.

Тако се свршавао и остали део јутрења. Јова је више пута излазио да гледи време а сваки је пут све радосније и утешније гласе доносио Стаматовићу, а овај је неколико пута прекидао јутрење и час но уплетао молбан са молитвама и клечањем.

Кад је био крај јутрењу и кад је народ излазио из цркве, већ нису ноге пропадале у блато. Хладан ветар горњак беше се дотле побринуо, да снег, који ће малочас сву земљу покрити, не падне на мочарно и глибовито земљиште, него на чврсту груду, и тако да побожној сегединској Србадији покаже пута до Тисе.

Како је прошло освећење воде на Тиси — не питај.

Кад је Стаматовић из цркве кући дошао, први му је посао био да проти Кремингеру напише писмо. У писму је само ово стојало:

— Драги брате у Христу! Ја сам добио опкладу, а ви се побрините, да сирота деца добију два-пут по три стотине форината«.

У Куману 1907. С. Мл. Б.

KALOGÉN

Бразајеве Францове ракије

КРЕМ ЗА ЗУБЕ је најбоље.

261 17–40

ЗА МОЈУ

МАНУФАКТУРНУ, КРАТКЕ РОБЕ И ПАМУКА ТРГОВИНУ,

потребујем 2 ПОМОЋНИКА,

који су самостални продавци и који осим српски још подпуно немачки и мађарски говоре — Ступање 1. септембра.

991 1–3 **Сава Тубић** у Шиду.

Српски Кредитни Завод

дионичарско друштво у Беловару

продаје свој

ПОСЈЕД

у Петомачи и Малој Трешњевици (Хрватска) са кућама и господарским зградама са намештајем (фундус инструктусом) и

300 јутара врло добре земље

састојеће се из ораница ливада, шуме и винограда уз врло повољне увјете.

Ко жели овај посјед купити, нека се обрати на **управу Српског Кредитног Завода у Беловару**

990 1–3 **Управа.**

СА почетном **месечном платом од 200 круна** и високом провизијом тражи једно добро уведено **осигуравајуће друштво за децу и живот** једног ваљаног разговорног

СПОЉЊЕГ ЧИНОВНИКА,

који ра полажу великим познанством у Бачкој, Срему и Банату Тако исто потребан је за и ту струку један **ГЛАВНИ АГЕНТ** са седиштем у Земуну. Понуде **на немачком језику** имају се управити под шифром „D. 4000“ на администрацију „Заставе“.

932 1–2

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Радивоја Николајевића

у Митровици

потребује вредна, вична и солидна

ПОМОЋНИКА

који одма може ступити 939 4–4

Нова кројачка радња

Нове Ђушића

у г Винкле-овој новосазиданој палати у НОВОМ САДУ

Свршивши европску кројачку академију у Дрездну с одликом, препоручујем своје велико стовариште најмодернијих ово- и иноземних штофова за мушка одела, и молим за многобројну посету.

Послуга солидна, израда тачна а цена умерена 976 1 15

ОГЛАС.

У хатару општине **Кузмин** у Срему издаје се посјед састојећи се из

130 јутара комасиране оранице и 30 јутара ливаде

на више година под закуп или на поле.

Рефлектанти за овај закуп или на поле, нека се изволе што пре на подписатог писмено или усмено обратити, тако, да би могао за наступајуће зимске усеве благовремено у посед унићи.

Примећујем, **да закупник може одкупити радне коње, разноврсно ратарско оруђе и стројеве** који се на истом посједу налазе.

Јаша Гамиршек,
Митровица

930 3–3

19481. szám
kig. 1907.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab kir. város tanácsa a városi rendőrlegénység és városi hivatalszolgák 1907 1908 és 1909 évi lábbelinek (czipő csizma) biztositása végett azoknak szállitására Ujvidéken városház II. emelet 34. számu hivatalos helyiségben 1907. évi augusztus hó 16 án d e 10 órakor zárt irásbeli versenytárgyalást fog tartani melyre vállalkozók azzal hivatnak meg, hogy az a ánlatok ezen versenytárgyalásra legkésőbb 1907 évi augusztus hó 16. napjának d. e 10 órájáig Ujvidék szab kir. város tanácsánál nyujtandók be.

Szállitandó lesz: 64 (hatvannégy) városi rendőr részére évenként 1 pár czipő és fejelése, 1 pár csizma és fejelése továbbá a hivatalszolgák részére 2 pár czipő és 1 pár csizma mérték szerint

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1907 évi augusztus hó 7 napján tartott üléséből.

Szalay Lajos s. k
989 1–1 kir. tanácsos, polgármester

---

795. szám 1907. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a budapesti kir. keresk. és váltó törvényszéknek 1907. évi 31122. számu végzése következtében Dr. Mayer Oszkár ügyvéd által képviselt Borges B. utóda czég javára, Ripp Ignácz ellen 409 K 70 fillér s jár. erejéig 1907. évi február hó 12-én foganatositott biztositási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3180 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: férfi és fiu ruhák, ruhaszövetek nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbiróság 1907. évi V. 275. 276/4 számu végzése folytán 325 kor. 99 fillér tőkekövetelés ennek 1907 évi január hó 31. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 3 korona 80 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Ujvidéken alperes lakásán leendő megtartására 1907 évi augusztus hó 12-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-cz 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Ujvidéken 1907. évi julius hó 30. napján

Horváth Gusztáv
988 1–1 kir. bir. végrehajtó.

Имадем на продају

Калема у зрело и штуфера у зелен рађених најлепших врсти.

Осим тога **земљиште од 1800 □°** од које је један део засађен виновом лозом, а друго је ораница

Налази се у **Раковцу** поред друма Упитати ради купа власника

951 1–3 **Вељка Акина** у Ст. Футогу.

ПРОДАЈЕМ

100 КОМАДА ВИНСКИХ УПОТРЕБЉЕНИХ

БУРАДИ,

величина 500 до 700 литара. Бурад су потпуно чиста, од растовог дрвета Цена по 100 литара К 6·40 пот.

Драгутин Барбарић
974 2–0 трговац у Илоку

Част нам је поштовану публику Новога Сада и околине известити, да смо у

НОВОЈ ВИНКЛЕ-овој ПАЛАТИ

(пивари) **на главној пијаци** отворили

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНУ

и платнарску трговину

под фирмом

Пантић и Ђорђевић

код „Белог Лафа“.

Наша дугогодишња трговачка пракса као и наше познанство, која смо у току свога дугогодишњега рада у првим овдашњим трговинама себи прибавили, дало нам је прилике, да укус и потребе поштоване публике проучимо, те смо према томе своју радњу на најсолиднијем темељу а са

умереним и утврђеним ценама

удесили. — Надајући се, да ће нас п. публика у нашем предузећу својом наклоношћу предусрести, јесмо са одличним поштовањем

916 3–10 ПАНТИЋ и ЂОРЂЕВИЋ.

ОГЛАС.

Српска православна црквена општина у Обрежи котар земунски (Срем) даје под закуп

270 јутара земље

и то 240 јутара по 1600 □° ораће земље и 30 јутара по 1600 □° ливадске земље и то на 10 год а по споразуму и на више година.

Искључна цена 50 К. по јутру

Дражба ће се одржати 29. јула 11. августа 1907. у Обрежи

Приметити је да има парцела од 70 јутара у једном комаду и то нове земље (крчевина) и кућа са потребитим господарским зградама у селу.

Српска правоскавна црквена општина у Обрежи, 15 (28) јула 1907.

Перовођа: **Душан Поповић** парох.

Председник: **И Пошара**

940 3–3

Либман и Тотовић

Нови Сад

Житна пијаца 1. Ђурчијска ул. 37.

препоручују своју новоотворену радњу

боја, лакова и материјала

на велико и мало.

Богато снабдевено стовариште сваковрсне боје, лака за патос, намештаје кола, гвожђе, коже и т. д. порцелан — емајл — лакфарбе, фасадфарбе, масти за патос, линолеума, бруполина, златне, сребрне и бакарне бронзе као и све остале у ову струку падајуће артиклове по најјефтинијој цени.

Врза и солидна послуга!

769 7–50

ОСНОВАНА 1875.

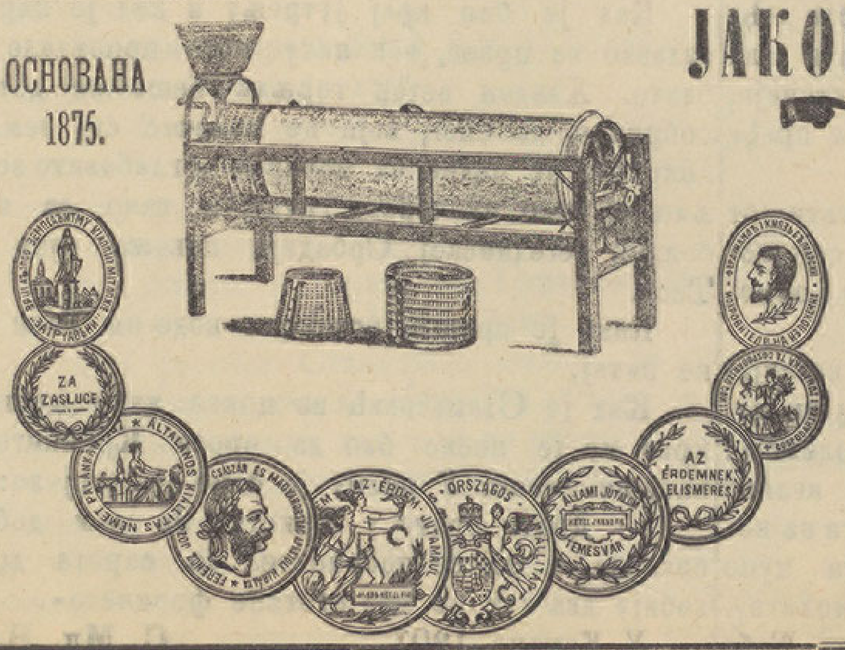

ЈАКОВА ХЕЦЕЛА СИНОВИ,

НОВИ ШОВЕ (Бачка)

произвађачи тријера.

Овај **чистач (Тријер)** *чисти пшеницу од јечма, зоби, кукоља и граорице*, а нарочито од *сваковрсног дивљег семења*, било ово већег или мањег зрна.

На захтев шаљемо наш ценовник сваком бесплатно.

Jakob Hetzel's Söhne
948 2–10 **(Uj-Sove Bácska).**

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.